

# Lutki

ZA KUBŁARKI

2 2011





# Paslimy zwěrjata

Paslenje je našim džěcom přeco wulke wjeselo a je runočasnje wažny srědk k sposrědkowanju serbskeje rěče po metodze imersije. Zwjazanje rěče z pokazowanjom a sobudžětom spěchuje wosebje přiswojenje rěče.

Nimo toho podpěruje paslenje koncentraciju a motoriske zamóžnosće džěći. Tohodla předstajimy wam paslenki za džěći ze wšelakich materialijow.

## Krokodil z jejkoweju pakćikow

### Trjebaće:

zelenu a čerwjenu acrylowu abo porstowu barbu, pakćik za 10 jejow, pakćik za 6 jejow, běły papjerc, 2 styroporowej kulce, čorny permanentny marker, grót, lěpk, ščětku, nožicy



### Tak so to čini:

1. Roztřihajće horni a delni džěl małego jejkoweho pakćika.
2. Pomolujće woboj pakćikaj wotwonka ze zelenej barbu. Mały pakćik wobarbće znutřka čerwjeny.
3. Přitřihajće wopuš z papjerca a pomolujće ju tež ze zelenej barbu.
4. Pomolujće počojcu styroporoweju kulkow ze zelenej barbu. Nalěpće kulce jako wóčce na mały pakćik. Z čornym markerom namolujće pupili a nosowej džěrce.
5. Wutřihajće kónčkate zuby z běłeho papjerca a přilěpće je do krokodiloweje klamy.
6. Z grotom zwjazajće wulki pakćik z małym tak, zo wostanje huba wočinjena.
7. Přilěpće wopuš při zadnym džělu wulkeho pakćika.  
Nětk je naš strašny krokodil hotowy. Do krokodiloweho brjucha hodža so wšelake małke utensilije schować.

## Husańca z plastilnowych kulkow

### Trjebaće:

modelërowansku masu abo plastilinu we wšelakich barbach, šnóru, 2 parličce, modelërowanske drjewe, šašlikowy kiješk, ewentualnje acrylowu barbu



### Tak so to čini:

1. Sformujće někotre kulki we wšelakich wulkosćach z plastiliny.
2. Překaŕńće wšitke kulki ze šašlikowym kiješkom.
3. Do najwjetšeje kulki stłóčće dvě parličce jako wočce. Modelërujće tež hubu a nós.
4. Hdyž su kulki wuschnyli (abo so w pjecy wupjekli), nawlekńće je po wulkosći.
5. Nad hłowu šnóru zasukajće a wottřihajće ju tak, zo włosy nastanu. Přidatnje móžeće wołmowe zbytki jako frizuru přiwjazać.  
Hdyž wužiwaće modelërowansku masu, móžeće kulki (a tež hubu) z acrylowej barbu pomolować.

## Papjerjana mjetelčka

### Trjebaće:

filtru papjeru, krutu pisanu papjeru, wodowu barbu, fazeraki, drjewjanej kulce, gróćik, lěpk



### Tak so to čini:

1. Roztřihajće dołhej stronje filtruweje papjery. Nětko rozpřestrějće wobě poľojcy.
2. Namolujće filtru papjeru z fazerakom abo z wodowej barbu. To stej křidlešce.
3. Poľožće pisanu papjeru tak, zo nastanjetej dvě woršce. Namolujće na nju čěto mjetelčki a wutřihajće je tak, zo nastanjetej dvě čěta. Na jednu hłowu namolujće mjezwočo.
4. Poľožće gróćikaj mjez woběmaj džělomaj čěta, tak zo dóstanje mjetelčka masačkaj a zlěpce džělej z hłowomaj jednu na druhu. Na kóncu masačkow přitykńće drjewjanej kulce.
5. Zlěpce křidlešce na čěto.  
Nětko móžeće mjetelčku hišće na kiješk zlěpic a do kwětkaceho hornčka tyknyć. Abo powěšće ju do wokna abo přiwjazajće ju při lampje.

## Žabka z hlinjaneho hornčka

### Trjebaće:

mały hlinjany hornčk,  
2 styroporowej kulce,  
zeleny papjerc,  
zelenu acrylowu barbu,  
čorný permanentny marker,  
lěpk, seršćowc, nožicy



### Tak so to čini:

1. Pomolujće hornčk ze zelenej acrylowej barbu.
2. Pomolujće styroporowej kulce jako wóčce ze zelenej barbu a čornym markerom. Přilěpće wóčce horjeka na hornčk.
3. Přitřihajće noze a ruce z papjerca a přilěpće je na hornčk.
4. Naposledk namolujće z markerom hubku na hornčk.  
Móžeće žabku tež ze seklku wupyšić.

## Kamjenjowe zwěrojata

### Trjebaće:

kamuški we wšelakich formach, dispersijnu barbu,  
acrylowu barbu, acrylowy lak, permanentny marker,  
šćětku, seršćowc

### Tak so to čini:

1. Přemysliće sej, kotre zwěrojto chceće wuhotować. Wupytajće sej kamušk, kiž so po formje za to hodži.
2. Wotčesajće kamušk ze šćětku a wumyjće jón dokładnje. Dajće jemu derje wuschnyć.
3. Grunděrujće kamušk z dispersijnej barbu.  
(*Přenje pomolowanje móžeće snadź hižo za džěči přihotować, zo byšće čas zalutowali.*)
4. Z acrylowej barbu pomolujće kamušk z wotpowědnym mustrom.
5. Małe detaile abo kontury móžeće z markerom namolować.
6. Zazyglujće wšitko z lakom.  
Hdyž chceće kamjenjowe zwěrojata jenož nutřka wužiwać, dosaha je z acrylowej barbu pomolować. Potom njetrjebaće dispersijnu barbu a lak.

# Moluj po hrónčkach!

Přeco zaso pytaće za hrónčkami, po kotrychž móža džěci molować. Tuž smy nětko zaso štyri nowe po předtoze Ewy Jenčkoveje, českeje hudźbneje pedagowki, zestajili. Wone hodža so k našej hłownej temje aktualneho čisła Lutkow – „Zwěrjata“. Tuž wjele wjesela při molowanju!

## Zajac

Kulam, kulam kulku,  
nic pak jara wulku.



Přidam maću čapku,

srjedža drobnu kapku,



wuško dołhe nalěwo,  
wuško dołhe naprawo,

smužku tu a hóčku tam.  
Zajac sedži w trawje sam.



## Bože stónčko



Stónco je kul'wate

skoku nětk džělene.  
Čapku jom stajimy,



smužce pak darimy.

Nózki tři naprawo,  
nózki tři nalěwo,



molujmy spěšnišo  
dypki tu na čěło.  
Leć bože stónčko mi,  
leć hać do Afriki!

## Ćipka

Moluj jejko nażołte,



staj je potom na noze.  
Palcy tři nětck k nohomaj  
hišće kóždyj přidawaj.

Kulku moluj kul'watu  
jako hłowu ptačkowu.



Dypk je wóčko małuške.  
Hišće pysk nětck faluje!

Ćipka pytaj na dworje  
zorno, wačku, woboje.



## Kocork



Moluj kruh na łopjeno,

mjeńši kruh nětck do njeho,



wušce stej dwaj třiróžkaj,

wócce, nósk nětck přidawaj.



Huba tajka kosmata  
potom spěšnje nastawa.

Somočana wopuška  
pyši našoh kocorka.



# NOWE IDEJE ZA KUBŁARKI

Někotre razy wob lěto poskićuje Rěčny centrum WITAJ dalekubłanja za kubłarki. 19. měrca 2011 zetka so 14 zajimcow na zarjadowanje k temje „Zažne rěčne kubłanje w pěstowarnjach na přikładže dyrdomdeja z jendželšćinu“. K tomu bě sej rěčny centrum přeprósyl pedagogowku Beate Tarrach, kotraž w pěstowarnjach Hornjeje Łužicy tydžensce jendželskorěčne projekty přewjeduje. Wobdžělnikam dalekubłanja předstaji koncepciju swjeho džěta, samowuwite materialije a najwšelakoriše ideje hrow k posrědkowanju cuzeje rěče džěcom w zažnej starobje. Přez prawidlowne nadžělanje a wospjetowanje wokabulara, zaplečeneho do jednorych sadow, kotrež džěci w akciji a reakciji aktiwne nałožuja, žnje Beate Tarrach trajne uspěchi w swjim džěle. Je to mnóstwo jednorych zaběrow na zakładže mało srědkow, z kotrymiž zahoritosc a wćipnotu džěci za aktiwne nałožowanje cuzeje rěče wubudža. Předstajene ideje wobdžělnicy na městnje zeskutkownichu a mějachu tak skladnosć, so raz do situacije rěč wuknjacych džěci zanuric. W praksy wšak je potom jednore, tu jendželsce předstajene a dožiwjene ideje do serbsćiny přenjesć.

Byrnjež wjetšina přitomnych kubłarjow sama hižo lěta dołhe nazhonjenja z džěćimi w žłobikarskej, pěstowarskej a zakładnošulskej starobje męta, běchu wo wuwjedženjach referentki zahorjene. „Běchu to zajimawe a wotmęnjawe zaběry, kiž su so nam tu předstajili“, praji Angela Langerowa, wučerka na wumęnku a tuchwilu wuwučowaca serbsćinu mjez druhim předšulskim džěcom w Budyšinje. „Tajke njejsu pola džěci ženje bjez uspěcha. Tójšto mysličkow bě mi nowych, zdom pak běchu mi tež wobkrućenje mojeho dotalnego džěta. Wosobinska pilnosć a kreatiwnosć Beaty Tarrach je wobdžiwajomna.“

*Jadwiga Kaulfürstowa*

## Wobswětowe ministerstwo wozjewi dwě přełoženej brošurce

Wobswětowe ministerstwo je dwě brošurce k škitanym družinam zwěrjatow do serbsčiny přełožić dało. Zešiwk „**Łastojčka Klara**“ wuńdže w přenim nakładže we wysokosći 1500 eksemplarow. Serbske wudaće brošurki „**Europski šěry wjelk**“ namakaja zajimcy jako pdf-dokument na internetowej stronje ministerstwa pod [www.smul.sachsen.de](http://www.smul.sachsen.de) a móža sej ju bjezpłatnje downloadować.

„Z wozjewjenjomaj podpěruje ministerstwo hajeje serbskeje řeče a kultury“, praji statny minister Frank Kupfer. Brošurka „**Łastojčka Klara**“ rozdžěli so předewšěm w serbskich pěstowarnjach. „Džěći su prawa cilowa skupina, hdyž dže wo spěchowanje serbsčiny“, tak minister. „Při předčitanju zhonja holcy a hólcy, kak su škitane dymowe łastojčki žiwe a kak móža jim z jednorymi srědkami pomhać. A woni řeča a słyša při tym serbsku řeč. To je móžnosć, tež jeje wobstaće dale zawěsćić.“

W pdf-dokumenće k europskemu šěremu wjelkej namakaja młodostni a dorosćenj wšitke zajimawosće k škitanemu wjelkej, kotryž je so před džeśać lětami tež zaso w domiznje Serbow zadomił. We Łužicy su džensa wjacore stadła wjelkow žiwe.

Serbski zešiwk k łastojčce Klarje móže so bjezpłatnje skazać pola Centralneje ekspedicije brošurow Sakskeho statneho knježerstwa (Zentraler Broschürenversand der Sächsischen Staatsregierung, Hammerweg 30, 01127 Dresden), telefon: +49 351 2103671 a přez e-mail na: [publikationen@sachsen.de](mailto:publikationen@sachsen.de).



Lutki – 10. lětnik, wuchadža 4 króć wob lěto

cyłkowne zhotowjenje: Domowina – Zwjazk Łužiskich Serbow z. t.,

Rěčny centrum WITAJ

hłowna zamołwita: Silwija Wjeńcyna

fota: panthermedia (titul), RCW (str. 2, 3, 4); ilustracije: Martina Gollnick

Rěčny centrum WITAJ, Póstowe naměsto 3, 02625 Budyšin,

telefon: (0 35 91) 55 04 00, e-mail: [witaj-bautzen@sorben.com](mailto:witaj-bautzen@sorben.com)